

ARBEIDSRETTE

Prosess – inhabilitet.

Landsorganisasjonen i Norge (LO) reiste habilitetsinnsigelse mot en dommer utnevnt etter innstilling fra Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO). Dommeren hadde i 2015 og 2017 deltatt på vegne av NHO under meklingen for den overenskomsten tvisten gjaldt. Habilitetsinnsigelsen viste særlig til deltakelse i meklingen i 2017. Deltakelse i meklingen var i seg selv ikke uten videre en særlig omstendighet som gjorde at dommeren måtte vike sete. Det måtte foreligge konkrete tilknytningsforhold mellom dommerens tidligere stilling eller arbeid og tvisten for Arbeidsretten, og det måtte tillegges vekt at det var reist habilitetsinnsigelse. Det var ingen anførsler knyttet til meklingene. Utover meklingene i 2015 og 2017, hadde dommeren ikke deltatt i forhandlinger om overenskomsten eller i tvistesaker om tilsvarende problemstillinger som var reist i den foreliggende saken. Det forelå derfor ikke særlige omstendigheter som tilsa at dommeren vek sete. Merknader om forholdet til avgjørelse hvor en dommer utnevnt etter innstilling fra LO skal ha blitt kjent inhabil i en annen tvist mellom samme parter om samme overenskomst.

Kjennelse 11. september 2026 i

sak nr. 25/34, AR-2026-27

Landsorganisasjonen i Norge (advokat Mette Stavnem Hovik) mot 1. Næringslivets Hovedorganisasjon, 2. Scandinavian Airlines System Denmark-Norway-Sweden og 3. SAS Link Crew Services A/S (advokat Kristin Slørdahl Hjort).

Dommere: Tron Løkken Sundet, Hanne Inger Bjurstrøm og Eli Mette Jarbo.

- (1) Landsorganisasjonen i Norge (LO) har 11. november 2025 tatt ut stevning mot Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), Scandinavian Airlines System Denmark-Norway-Sweden og SAS Link Crew Services A/S. Hovedforhandling er berammet til 15.–16. september 2026.
- (2) Rolf Negård er utnevnt som dommer i Arbeidsretten fra 1. september 2026, etter innstilling fra NHO, og er blant rettens faste medlemmer, jf. arbeidstvistloven § 38 første ledd, jf. § 39 første ledd. Dommere tilkalles i den rekkefølgen de er utnevnt, og Negård skal som utgangspunkt gjøre tjeneste i saken.

- (3) LO har 10. september 2026 fremsatt inhabilitetsinnsigelse mot dommer Negård.
- (4) *Landsorganisasjonen i Norge* har i korte trekk anført:
- (5) Negård deltok i meklingen i 2017 på overenskomsten på vegne av den ene parten i saken som omfattet at «satsene i tabellen ble endret basert på indeks».
- (6) Negård har deltatt i flere tvistemøter mellom LO og NHO vedrørende SAS. Disse forhold er heller ikke tatt opp av Negård eller NHO av eget tiltak.
- (7) Dommer Negårds deltakelse i meklingen på overenskomsten på vegne av den ene parten i saken, og hans involvering i forhandlinger knyttet til overenskomsten som ansatt i NHO, er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet, jf. domstoloven § 108.
- (8) Etter det opplyste reiste for øvrig NHO selv inhabilitetsinnsigelse mot dommer Solbakken fordi han hadde deltatt i tariffoppgjøret i 2015 i forbindelse med sak AR-2020-29 (SAS). Hovedforhandling i saken skulle avholdes 19. og 20. november. Etter avviklingen av første rettsdag måtte rettsaken stanses fordi NHO reiste den nevnte inhabilitetsinnsigelse mot Solbakken, og saken ble derfor omberammet til 1. og 2. desember uten dommer Solbakken.
- (9) *Næringslivets Hovedorganisasjon, Scandinavian Airlines System Denmark-Norway-Sweden* og *SAS Link Crew Services A/S* har i korte trekk anført:
- (10) Deltakelsen på meklingen i 2017 er ikke en særlig omstendighet som er egnet til å svekke tilliten til dommer Negård. Det har ikke skjedd realitetsendringer i ordlyden i tariffavtalen siden opprettelsen i 2015. Det eneste som skjedde i 2017 av betydning for saken, var at den tidligere avtalen ble forlenget. Hvilken prosent grunnlaget ble økt med i 2017 har ikke betydning for hvordan selve avtalemekanismen skal forstås i dag. Saken for Arbeidsretten gjelder ikke grunnlaget, men justeringen av det.
- (11) Ingen av partene har anført eller dokumentert at det skal ha blitt sagt eller skjedd noe ved revisjon av avtalen i 2017 av betydning for saken. Beregningen

av indeks er for øvrig en rent matematisk øvelse så snart ECA har kommet med sin rapport. Det er ikke noe skjønn eller forhandlinger knyttet til denne prosessen, og verken NHO eller NHO Luftfart er involvert i denne beregningen.

- (12) Det er generelt ikke lagt opp til at LO/NHO skal ha noen rolle i saken, noe som antas å henge sammen med at tvisten gjelder en bedriftsavtale. Saksøker opplyste i stevningen at det ikke ble behov for partsforklaring fra LO, og de saksøkte har varslet at det sannsynligvis ikke vil bli avgitt partsforklaring fra NHO. Representant fra NHO Luftfart er av samme grunn heller ikke varslet som vitne.

(13) **Arbeidsrettens merknader**

- (14) Partene er uenige om det foreligger inhabilitet, og det er truffet beslutning om rettens sammensetning. Spørsmålet om dommer Negård skal vike sete må derfor avgjøres ved kjennelse, jf. arbeidstvistloven § 40 andre ledd og AR-2021-15 avsnitt 20–21.
- (15) Når inhabilitetsinnsigelsen rettes mot en dommer utnevnt etter innstilling fra en arbeidsgiver- eller arbeidstakerorganisasjon, kan spørsmålet avgjøres særskilt av tre fagdommere. Da det er behov for snarlig avklaring av inhabilitetsspørsmålet, behandles spørsmålet av Arbeidsrettens tre faste fagdommere.
- (16) Etter arbeidstvistloven § 40 første ledd andre punktum skal en dommer vike sete når det foreligger «særlige omstendigheter» som er egnet til å svekke tilliten til dommerens habilitet. Vilåret om særlige omstendigheter er i rettspraksis utviklet til en subjektiv og en objektiv test, men slik at den objektive tilnærmingen har fått større vekt i vurderingen, jf. HR-2020-2079-P avsnitt 18. Etter den objektive testen er spørsmålet om det slik forholdene fremstår utad, er grunn til å trekke dommerens upartiskhet og uavhengighet i tvil, jf. AR-2026-14 avsnitt 24.
- (17) Dommere som utnevnes etter innstilling fra partene i arbeidslivet, vil på ulike måter ha forholdt seg til tariffavtaler før de ble utnevnt som dommere. De kan da også ha praktisert eller vurdert bestemmelser som er tvistetema i saker for

retten. Det er ikke uten videre en særlig omstendighet, jf. ARD-1993-145 Stahl Heiser hvor det uttales på side 145–146:

«Arbeidsretten finner det klart at tidligere deltagelse i forhandlinger om hovedavtalen og dens forståelse ikke i seg selv er tilstrekkelig til at et medlem av retten blir inhabil i en sak hvor bestemmelser som har vært berørt i slike forhandlinger, er gjenstand for behandling i saken. For at det skal kunne bli tale om å kjenne et medlem av retten inhabil, må det i slike tilfeller foreligge mer konkrete tilknytningsforhold mellom medlemmets deltagelse og den aktuelle tvist.»

- (18) Det er imidlertid tale om en samlet vurdering, hvor også andre omstendigheter spiller inn, slik som hvor langt tilbake i tid det er siden dommeren hadde befatning med den aktuelle overenskomsten.
- (19) Deltakelse i meklingen på overenskomsten er i seg selv ikke en særlig omstendighet som tilsier at dommeren viker sete. Det må foreligge konkrete tilknytningsforhold mellom dommerens tidligere stilling eller arbeid og tvisten for Arbeidsretten. For øvrig må habilitetsvurderingen bygge på en samlet vurdering, hvor det også må tillegges vekt at det er reist habilitetsinnsigelse.
- (20) Saken gjelder forståelsen av overenskomst 543 mellom NHO/NHO Luftfart/SAS og LO/NF/NSF § 3 og hvilke krav overenskomsten stiller til justering av per diem-satsene. Overenskomsten har et grunnlag for ytelsene, og dette grunnlaget skal justeres årlig. I den justeringen brukes en rapport med et beregningsunderlag for justeringen som utarbeides av firmaet ECA. Spørsmålet er om SAS ved justeringen av grunnlaget kan bruke et endret beregningsunderlag. I LOs sluttinnlegg er påstandsgrunnlaget oppsummert slik:

«SAS' endring med begrunnelsen at ECA har endret antall retter middag er å anse som en kvalitetsendring, ikke en prisendring, og ikke i tråd med ordlyden eller praksis etter overenskomstens § 3. ECA tilbyr fortsatt beregnet underlag uten kvalitetsendring, tre retter. Partene kan ikke ha ment at slike leverandørbestemte endringer skal påvirke beregningen av prisutviklingen som skal være styrende for justeringen av den avtalte per diem-satsen.»
- (21) Det er ingen anførsler knyttet til meklingen i 2017.
- (22) Dommer Negård har redegjort for det han husker om meklingen i 2017 og hans befatning med overenskomsten fra sitt arbeid som forhandlingsdirektør i NHO. Negård kan ikke huske at per diem var et tema NHO og LO var involvert i. Om forhandlingspraksis uttaler han:

«I forhandlingene på avtalene for flyvende personell er det alltid bedriften og klubben som har den ledende rollen siden dette er bedriftsavtaler. Regulering av per diem er nok et så teknisk og lokalt spørsmål at verken landsforening eller NHO sentralt skulle legge seg opp i dette.»

- (23) Når det gjelder forhandlinger om overenskomsten og eventuelle tvistesaker, uttaler Negård:

«Jeg har aldri vært med i forhandlinger på denne overenskomsten. Min rolle har vært knyttet til meklinger hvis Riksmekler eller landsforeningen har ringt meg på siste kveld/natt for å kontakte LO og på denne måten fasilitere prosessen. Enten ved at vi har snakket med hver vår part på telefon eller møtt opp i meklingslokalet ved innspurten. For denne overenskomsten mener jeg å huske at den mest krevende saken møtte jeg Solbakken hos mekleren. Det tror jeg bestemt var i 2015 ifm spørsmålet om hvorvidt den norske meklingen skulle «pauses» i påvente av meklings i Sverige. Vi har vært svært nøye med at det er landsforeningen/forhandlingsutvalget som har ansvaret for resultatet. Modellen bygger på fullmakt til landsforeningene. Ansvaret overfor NHO som part er en etterfølgende intern prosess mellom LF og NHO.

Jeg har behandlet et svært stort antall tvistesaker mellom LO og NHO. Jeg kan ikke si mer enn at jeg sikkert har behandlet tvister på denne overenskomsten.»

- (24) Utover meklingsene i 2015 og 2017, har Negård ikke deltatt i forhandlinger om overenskomsten eller i tvistesaker om tilsvarende problemstillinger som er reist i den foreliggende saken. Det er derfor ikke tilstrekkelige tilknytningspunkter mellom dommeren og saken som tilsier at dette er særlig omstendigheter som gir grunnlag for tvil om dommerens upartiskhet.
- (25) LO har vist til at dommer Solbakken, som deltok i meklingsprosessen i 2015, skal ha blitt kjent inhabil i saken som ble avgjort i AR-2020-29 fordi NHO etter avviklingen av første rettsdag reiste habilitetsinnsigelse. Det er ingen merknader i dommen om at det ble gjort endringer i dommersammensetningen etter en habilitetsinnsigelse. At Solbakken vek sete kan tyde på at det var tvistetema eller bevistema som kan ha hatt tilknytning til meklingsen i 2015, slik situasjonen var i AR-2018-14. Dette finnes det imidlertid ikke opplysninger om. Retten er ikke kjent med forhold som skulle gjøre at dommer Solbakken skulle være inhabil i den foreliggende saken.
- (26) På denne bakgrunn må det legges til grunn at dommer Negård ikke har hatt slik befatning med den bestemmelsen som er tema i saken som tilsier at han viker sete.

Slutning

Dommer Negård viker ikke sete.